

SPOROČILO ZA JAVNOST

Celje, 01. 02. 2018

Na zemljiščih pod Odlagališčem nenevarnih odpadkov Bukovžlak bodo izvedli dodatna vzorčenja tal

V Cinkarni Celje so danes domačinom, ki živijo v neposredni bližini pod Odlagališčem nenevarnih odpadkov Bukovžlak (ONOB), predstavili rezultate »Toksikološke ocene tveganja za ljudi«. Ocena tveganja je bila opravljena med septembrom 2017 in januarjem 2018. Njen glavni cilj je bil določitev morebitnih učinkov onesnažene viseče podzemne vode na zdravje ljudi, ki uživajo lokalno pridelane kmetijske pridelke pod ONOB-om.

Ocena tveganja je vključevala naslednje:

- 1) vzorčenje in kemijsko analizo pridelkov iz sadovnjakov in vrtov ter krme za živino s pašnikov pod ONOB;
- 2) oceno morebitnega toksikološkega tveganja za ljudi zaradi uživanja teh pridelkov.

Ocena temelji na predpisih Evropske komisije in priporočilih Evropske agencije za varnost hrane (EFSA), ki določajo maksimalne ravni za posamezna onesnažila v hrani in živilih.

Skladno z rezultati preteklih preiskav in študij, opravljenih na ONOB, onesnažena viseča podzemna voda teče v tanki plasti proti severu in odteka s pobočja, ki je blizu stanovanjskega območja. Precejšen del onesnažene vode namaka južni stranski jarek ceste 752. Ker ni bilo prepoznanih nobenih globljih virov podzemne vode pod nosilno plastjo viseče podzemne vode, predstavlja jarek za odvodnjavanje konec poti.

Manjši del onesnažene vode pronica v začasne izvire vode v neposredni bližini vrtov prebivalcev ter bi lahko morebiti vplival na kakovost lokalno pridelanih kmetijskih pridelkov. Predvidena sanacija ONOB, ki je delno že izvedena, vključno z namestitvijo sistemov za odvodnjavanje v zahodnem in osrednjem delu ter utrjevanjem površja, bo na splošno ublažila izpostavljenost onesnaževalom. Onesnaževala, ki so prešla to področje v preteklosti, pa lahko potencialno še vedno vplivajo na kakovost danes pridelanih kmetijskih pridelkov.

Zato je Nacionalni inštitut za zdravje, hrano in okolje po navodilih nemškega podjetja CDM Smith septembra 2017 izvedel vzorčenje lokalno pridelanih kmetijskih pridelkov. V vzorčenje so zajeli vse takrat razpoložljive pridelke (19 sestavljenih vzorcev sadja, zelenjave in trave) ter analizirali vsebnost kadmija, svinca, arzena ter cinka. V preteklih študijah smo namreč te parametre opredelili kot onesnaževala, ki lahko predstavljajo tveganje.

V testiranih pridelkih smo izmerili povišane koncentracije kadmija v krompirju in korenju.

Kot je znano, so v regionalnih študijah celotnega celjskega območja, objavljenih leta 2001 (Geomehanične raziskave kovin v tleh; Robert Šajn) in 2016 (Statistično modeliranje vsebnosti izbranih kovin v vrtninah; Marko Zupan), ugotovili povišane koncentracije kovin v sadju in zelenjavi. Zaključek študij je bil, da tla zato na tem območju niso primerna za pridelavo pridelkov, za katere obstaja velika verjetnost kopičenja kadmija, arzena ter svinca.

Ob upoštevanju ugotovljenega povišanega regionalnega ozadja, je zelo malo verjetno, da izmerjene količine kadmija v prej navedenih pridelkih temeljijo na scenariju izpostavljenosti onesnaženi viseči podzemni vodi, ki priteka iz ONOB. Na osnovi zdaj znanega je bolj verjetno, da so vir ugotovljenih koncentracij v vrtninah tla, vendar z dobljenimi rezultati analiz zaenkrat ni moč dokončno potrditi ne vira kadmija ne poti prenosa.

Da bi lahko dokončno opredelili morebitno tveganje zaradi onesnažene viseče podzemne vode, bomo na posameznih zemljiščih po globini od vrha do nivoja viseče podzemne vode opravili vzorčenje tal. V zbranih vzorcih bomo analizirali kadmij in druge bistvene parametre (npr. pH-vrednosti tal). S tem postopkom bomo preverili, ali povišane količine kadmija v pridelani hrani na konkretni lokaciji povzroča onesnažena viseča podzemna voda ali kakšna druga degradacija okolja (npr. uporaba gnojil, namakanje z onesnaženo vodo v preteklosti itd.).

Dela se bodo predvidoma začela letos spomladi in končala po eni ali dveh rastnih sezonah, odvisno od vmesnih rezultatov. Krajane in zainteresirano javnost bomo o tem še naprej redno obveščali.